

Frihandelsavtal slår hårt mot kvinnor

Internationella frihandelsavtal har länge kritiserats för att gynna det starkare Nord på det resurssvagare Syds bekostnad, en kritik som nu med förnyad styrka riktas mot EU:s förhandlingar med fattigare länder i de så kallade EPA-avtalen. Avtalen sägs slå särskilt hårt mot kvinnor.

Så blir kvinnor fattiga

– De flesta kvinnor jobbar med småskaligt jordbruk. Om importerat kött, som är billigare än det lokala köttet, tas in på marknaden leder det till att kvinnor tvingas bort från sin mark och från sitt arbete inom jordbruket, säger Rangarirai Machedez från den zimbabwiska organisationen Southern and Eastern African Trade, Information and Negotiations Institute, SEATINI, som i lördags talade om EPA-avtalens effekt på kvinnor under Södra Afrika-dagarna i Stockholm.

Sänkning, eller eliminering, av tullar är en av de frågor som rönt

mycket kritik från rättviserörelser i både Europa och Afrika. Inom EPA-förhandlingarna har EU bland annat drivit linjen att de så kallade AVS-länderna (afrikanska och väst-indiska länder samt länder i Stilla havsområdet) ska öppna sina marknader för import av varor från EU till 80 procent på femton år.

**Anna Davies
van Es.**

EU menar att ökad frihandel kommer att gynna de afrikanska ländernas utveckling men kritiker pekar, liksom Machedez, på att lokala småbönder löper stor risk att slås ut när de ska konkurrera med europeiska industrialiserade och subventionerade jordbruk.

Detta drabbar särskilt kvinnor eftersom de utgör en stor del av världens småbönder. Enligt FN:s livsmedels- och jordbruksorganisation, FAO, producerar kvinnor mer än hälften av världens mat, och i Afrika söder om Sahara står kvinnor för uppemot 80 procent av livsmedelsproduktionen.

Att sänka eller helt ta bort tullar innebär också ett stort inkomstbortfall för många stater. Enligt vänsterpartisten Hans Linde kan dessa tullintäkter stå för mer än tio procent av en stats inkomster – i Swaziland är siffran 14 procent, för Kenya 12 procent.

**Anja Karlsson
Franck.**

Inkomstbortfallet gör att staten har mindre resurser att satsa på till exempel utbildning, hälso- och sjukvård och infrastruktur, något som ytterligare slår mot kvinnor.

– Detta kan leda till minskad jämställdhet mellan män och kvinnor. Vi vet genom vår kamp för jämställdhet här i Sverige att välfärdssystemen är centrala i jämställdhetsstråvan, säger Hans Linde.

ANJA KARLSSON FRANCK från Handelshögskolan i Göteborg underströk också att minskade tullar begränsar de afrikanska ländernas handlingsutrymme, ett utrymme

som redan sedan tidigare struktur- och anpassningsprogram kraftigt beskuren:

– Många utvecklingsländer säger att dessa tullar är ”det enda vi har kvar, allt annat har avreglerats”, säger hon och fortsätter:

– Sänkning av tullar får följder för kvinnor då kvinnor alltid får göra det en regering inte betalar för inom den sociala sektorn.

FAO och många NGO:s pekar på att trots att kvinnor utgör en viktig del av matproduktionen, framför allt vad gäller livsmedel som konsumeras av det lokala samhället, osynliggörs kvinnors roll. Kvinnor förutsätts också ta huvudansvar för det obetalda arbe-

tet i familjen och har generellt en låg politisk representation vilket ytterligare marginaliserar dem – som också utgör en majoritet av världens fattiga. Anna Davies från den sydafrikanska organisationen International Labour Research and Information Group, ILRIG, menade att kvinnor är fångade i ett nät av nyliberala och patriarkala värderingar:

– Hotet från nya handelsavtal som EPA gör detta nät ännu farligare för kvinnors liv och deras försörjning. EPA tar inte hänsyn till var i samhället kvinnor befinner sig, säger hon.

BELLA FRANK

bella.frank@arbetaren.se

Fakta

■ En majoritet av den miljard människor som går hungriga utgörs av kvinnor. Antalet fattiga kvinnor har ökat med 50 procent sedan 1970-talet, antalet fattiga män har under samma tid ökat med 30 procent.

■ Kvinnor utgör mellan 60-80 procent av arbetskraften inom tillverkningsindustrin i utvecklingsländerna, som drabbats hårt av den ekonomiska krisen.

■ Kvinnor utför 66 procent av arbetet i världen, producerar 50 procent av livsmedlen, men tjänar bara tio procent av inkomsterna och äger bara en procent av världens egendomar. Kvinnor står också för upp till 80 procent av det småskaliga jordbruksarbetet och producerar mellan 45-90 procent av den mat som konsumeras i det egna landet.

Källa: FAO, Unifem